

[Haunstrup Clemmensen.]

skulle blive slået i stykker ved en ny linje i de nordiske landes forhold til det markeds-politiske problem.

Men det er også nødvendigt netop under denne debat at understrege, at en sådan dansk tilslutning til fællesmarkedet ikke kun vil betyde chancer, men også udfordring og risiko på en række områder for det danske samfund, det danske erhvervsliv. Vi skal vel heller ikke helt underkende de vanskeligheder, vi kan komme ud i på grund af, at bureaukratiet jo ikke er udryddet i fællesmarkedet — man kunne vel næsten fristes til at sige tværtimod — og fordi den manglende demokratiske kontrol med fællesmarkedets organer er forstemmende ved vurderingen af fællesmarkedet.

Vi må altså fra dansk side, idet vi fastholder denne målsætning, der har været folketingets igennem snart en årrække, samtidig være realitetsbetonede. Vi har alle en pligt til ikke at hengive os til ønsketænkning. Det tager selv i gunstigste fald år, inden fællesmarkedet og størst mulige dele af EFTA bliver sluttet sammen. Det er begrænset, hvilke muligheder der er for yderligere at intensivere EFTA-samarbejdet, og det er også begrænset, hvor megen løsning på vore problemer der er at hente ved en yderligere integrering af den nordiske økonomi. Vi skal naturligvis fortsat være åbne over for alle muligheder og fordomsfrit søge at udnytte dem, men mon vi ikke har en pligt til at følge Bjørnsons gamle ord:

„Hvad du ævner kast av

i det nærmeste krav“?

Det er en forudsætning for Danmark, for at vi overhovedet kan hævde os i det stærkere konkurrenceklima i de større markedsdannelser, at vi har orden i vor egen økonomi. Vi må erkende, at det var en af vanskelighederne ved en udvidelse af fællesmarkedet, at Storbritanniens økonomi var så anspændt og så vanskelig, som den var. Derfor må det også være en dansk forpligtelse at bringe orden i vor egen økonomi og styrke den danske konkurrenceevne i den venteperiode,

den usikkerhedsperiode, vi i disse år gennemlever. Det må være en væsentlig forudsætning for, at vi også kan løse de betydelige forskningsmæssige opgaver — hr. J. O. Krag nævnte netop spørgsmålet om det tekniske svælg mellem Europa og USA — det er en helt nødvendig forudsætning for, at Danmark kan yde sit bidrag til en yderligere udbygning af forskningen, og det er en nødvendig forudsætning for, at vi kan hævde os i det internationale klima. Vi må altså bringe orden i vor egen økonomi, vi må udbygge vor forskning, vor uddannelse og vor opsparing og på den måde yde vort, omend måske beskedne bidrag til forberedelsen til, at det større marked en dag kan blive en realitet.

Per Federspiel: Også jeg vil gerne takke markedsministeren for en ganske overordentlig nøgtern redegørelse for den aktuelle europæiske markedssituation. Det er rigtigt, at vi må erkende de barske politiske realiteter, som indtil videre har sat udviklingen henimod et økonomisk og politisk samlet Europa i stå. Men samtidig må vi konstatere, at tanken arbejder, og at der både inden for fællesskaberne og inden for de europæiske lande som helhed stadig bevares et klart sigte mod det mål, man satte sig for 10 år siden. Ud fra et demokratisk synspunkt er det en betænkelig situation, at det mål, man har sat sig, kan hindres af et ganske lille mindretal i Europa. Vi må erkende, at trods alle integrationsbestræbelser er det nationalstaten, der stadig spiller en vis rolle. Men det er forståelsen af, at den snævre nationale interesse ikke kan være i befolkningernes bedste interesse, der må lede vore politiske bestræbelser henimod at bryde den mur, som vi nu møder. Netop dette, at målet trods stadige skuffelser vedblivende holdes for øje og drages ind i drøftelser, hvis negative resultat man i og for sig måske i de fleste tilfælde på forhånd kender, må imidlertid nære håbet om, at der er en eller anden vej, man kan komme videre ad.

Jeg er enig med ministeren i den vurde-